

Rozhovor na aktuální téma: Víkendový summit G20

Martin KRÍŽEK, moderátor

Vrcholní představitelé takzvané skupiny G20 se na víkendovém summitu v americkém Washingtonu dohodli o těsnější spolupráci, která má podpořit růst světové ekonomiky. V závěrečném prohlášení se mluví o tržních principech nebo o otevřeném obchodu, zároveň ale i o regulaci finančních trhů, tvorbě pracovních míst a snižování chudoby ve světě. Konkrétnější kroky, jak toho docílit, má projednat další summit v dubnu příštího roku. Odborníci se tak přou o to, jaký měla schůzka představitelů nejvýkonnějších a nejrychleji se rozvíjejících ekonomik světa význam. U telefonu je teď profesor Jan Švejnar, ředitel Centra pro mezinárodní politiku při Michiganské univerzitě, který působí i v CERGE, tedy v Centru pro ekonomický výzkum a doktorské studium Univerzity Karlovy v Praze. Dobré ráno.

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní politiku při Michiganské univerzitě, člen Centra pro ekonomický výzkum a doktorské studium Univerzity Karlovy v Praze

-----

Dobré ráno.

Martin KRÍŽEK, moderátor

Pojďme nejprve k tomu nejvýraznějšímu poselství schůzky, a to dohodě o těsnější spolupráci průmyslově vyspělých zemí s rychle se rozvíjejícími státy při řešení finanční krize. Jaký má tento, řekněme, nepřekvapivý závěr vlastně význam?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní politiku při Michiganské univerzitě, člen Centra pro ekonomický výzkum a doktorské studium Univerzity Karlovy v Praze

-----

No, má velký význam v tom smyslu, že finanční krize jsou úplně propojeny a krize je globálního charakteru a doposud veškeré snahy jednotlivých vlád vlastně nebyly plně koordinovány. Čili, je to takový ten základní pilíř. Jak jste správně řekl, není to dostatečné, ale je to takový základní krok.

Martin KRÍŽEK, moderátor

Nakolik jde v tuto chvíli o deklaraci, která má mít spíše psychologický efekt?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní politiku při Michiganské univerzitě, člen Centra pro ekonomický výzkum a doktorské studium Univerzity Karlovy v Praze

-----

No, ten psychologický efekt je sám o sobě důležitý, protože hodně toho, co vidíme na finančních trzích, je vlastně odvíjeno od očekávání lidí a jednotlivých aktérů. Čili, ten krok je důležitý, ale, jak říkáte správně, zatím je to spíš deklarativní a psychologický tah.

Martin KRÍŽEK, moderátor

Podle některých politiků se nabízela paralela a konferencí v americkém městě Bretton Woods v roce 1944. Tehdy se rozhodlo o založení Mezinárodního měnového fondu a Světové banky. Podle agentury i pozorovatelů se ale žádný Bretton Woods neopakoval. Kdybychom to měli jednoduše, stručně shrnout, jsou závěry summitu zklamáním, nebo byla očekávání vlastně nepřiměřená?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní politiku při Michiganské univerzitě, člen Centra pro ekonomický výzkum a doktorské studium Univerzity Karlovy v Praze

-----
Já myslím, že lidé, který měli vyšší očekávání, tak jejich očekávání byla nepřiměřená, protože od tohoto summitu se nedalo příliš mnoho očekávat. Nemáme ještě nového amerického prezidenta. Oproti právě schůzce v Bretton Woods, o které jste se zmínil, v roce 1944, tam byly tři roky příprav a samotný summit v Bretton Woods trval dva týdny. Čili, toto byla vlastně taková první rychlá, několikahodinová schůzka, od které se nemohlo očekávat víc než to, že se různé strany dohodnou na tom, jak dále pokračovat.

Martin KRÍŽEK, moderátor

Dá se už v tuto chvíli říci po tom víkendovém summitu, který z těch principů při uchopení té krize vítězí, jestli to ten americký pohled, nebo, řekněme, zastánce, americký prezident současný, dosluhující, zastánce tržních principů, anebo ten evropský, prezentovaný francouzským prezidentem a důrazem na regulaci kapitalismu?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní politiku při Michiganské univerzitě, člen Centra pro ekonomický výzkum a doktorské studium Univerzity Karlovy v Praze

-----
Bude to, bude to hybrid. Já myslím, že to, co nejspíš z toho vyjde, bude samozřejmě udržení tržních principů tam, kde trh funguje. Ale v oblasti finančních trhů, kde nebyla dostatečná, kde nebyl dostatečný dozor a dostatečná supervize a regulace, tak tam, myslím, dojde k mnohem větší regulaci, než kterou jsme viděli doposud.

Martin KRÍŽEK, moderátor

Souzníte tedy s názorem, že ten následující summit za půl roku bude mít zásadnější charakter a že se podaří vyformulovat ty konkrétnější kroky?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní politiku při Michiganské univerzitě, člen Centra pro ekonomický výzkum a doktorské studium Univerzity Karlovy v Praze

-----
Já myslím, že ano, že bude příprava několik měsíců, jak jste správně podotknul. Do té doby se mohou různé základní kroky ustanovit. Například kdo to bude financovat? Budou to země jako Čína, arabské země, které mají obrovské rezervy? Budou to instituce typu Světové banky a Mezinárodního měnového fondu, které to budou zprostředkovávat? Či budou se tvořit různé jiné instituce? To jsou všechno praktické otázky, na které příprava několika měsíců by měla být dostatečná.

Martin KRÍŽEK, moderátor

Nakonec se podle vás najde shoda při tom, řekněme, uvádění těchto opatření do praxe?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní politiku při Michiganské univerzitě, člen Centra pro ekonomický výzkum a doktorské studium Univerzity Karlovy v Praze

-----
Víte, ta shoda bude potřebná, protože krize je neúprosná a pokračuje dál a to opravdu soustřeďuje mozky lépe než cokoliv jiného. Takže, svým způsobem nebude jiné východisko než nějaké řešení najít, ať už bude pro některé přijatelnější více než pro druhé.

Martin KŘÍŽEK, moderátor

S blížícím se předsednictvím České republiky v Evropské unii se v několika státech ozvaly hlasy, podle kterých se tohoto úkolu nezhostíme dobře. Při nadcházejícím summitu skupiny G20, pokud se uskuteční během prvního pololetí roku 2009, bychom se mohli dostat do významné role. Evropskou unii by pak reprezentoval český premiér Mirek Topolánek. Nebojíte se podobných reakcí, že by se opakovaly?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní politiku při Michiganské univerzitě, člen Centra pro ekonomický výzkum a doktorské studium Univerzity Karlovy v Praze

-----
Víte, já především vidím to, že zatím nejsme dostatečně aktivní, že jsme vlastně už měli během tohoto roku připravovat a být těmi aktéry, kteří vlastně budou organizovat a připravovat ten summit příštího dubna. A zatím jsme velice pasivní, takže myslím, že sehráváme roli, která není zatím, myslím, hodna předsednictví Evropské unie.

Martin KŘÍŽEK, moderátor

Jak by Česká republika mohla k řešení světové krize přispět? Nejsme přece jen příliš ve vleku velkých ekonomik?

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní politiku při Michiganské univerzitě, člen Centra pro ekonomický výzkum a doktorské studium Univerzity Karlovy v Praze

-----
Jsme samozřejmě ve vleku, ale jsou příklady, kdy myšlenkově, koncepčně mohou i malé ekonomiky nebo reprezentanti malých ekonomik přispět, velice přispět a v tom smyslu, kdybychom my byli ti, kteří uvádějí nové myšlenky, kteří navrhují praktické návrhy, tak máme k tomu právě tu pozici, že budeme předsedat Evropské unii. Bylo by to unikátní a významné.

Martin KŘÍŽEK, moderátor

Soudí profesor Jan Švejnar, ředitel Centra pro mezinárodní politiku při Michiganské univerzitě, který působí i v CERGE Univerzity Karlovy v Praze. Děkuji vám za rozhovor. Na slyšenou.

Jan ŠVEJNAR, ředitel Centra pro mezinárodní politiku při Michiganské univerzitě, člen Centra pro ekonomický výzkum a doktorské studium Univerzity Karlovy v Praze

-----
Děkuji. Na slyšenou.

Martin KŘÍŽEK, moderátor

A o víkendovém summitu G20 bude na Rádiu Česko řeč také ve třičtvrtě na devět. Ptáme se, jak na něj zareagovaly trhy.